

A vonal apoteózisa

Árkossy István képzőművészről

Fogy a sok mindenhez értő, több mindent magas szinten művelők köre. S ez a jelenség a képzőművészetben is érzékelhető. Az egyvalamihez értés akár stílusban, akár technikában segíti az előrehaladást. Ugyanakkor ámulva látunk olyan teljesítményeket, amikor a tehetség mellé sokirányú szakmai ismeret társul, amikor a kreativitás mellé a szemléletek sokfélesége, *valamint* a különböző technikák bravúros alkalmazása párosul. Nos *Árkossy István* életműve ezt példázza. Ráadásul többirányúan. Hiszen – elsőként – művészi szemléletében is szárnyal, izgatottan dönt le stílushatárokat. Ezzel együtt – másodikként – laza könnyedséggel lép át a rajzból a festészetbe, és vissza. Persze hogy fest olajjal, de készít olajgrafikát, rajzol filccel, szénnel és ceruzával, műveli a sokszorosító grafikát, lép ide és oda tus és ecsetrajzaival. S most következik az igazi *trouvaille*, hogy – harmadikként – kilép az alkotás, a műkészítés általa rendkívül tágra szabott egyetemességéből, s ragad tollat, de nemcsak azért, hogy rajzoljon, hanem azért, hogy írjon. Hogy ez milyen nehéz, arra hadd idézzek Bernáth Auréltól: „- Fessél! - mondja a lányom. - Festek - mondom én. Nem tudok ellenállni neki. Pedig most bent vagyok az írásban. Ez a két 'szakma', az írás és a festés üti egymást. Az egyik analizál, a másik szintetizál. Hát hogy lehetne ezt a két szakmát egyazon délelőtt csinálni?” Hát *Árkossy* biztos délelőtt fest, és délután ír... Általam ismerve: nem szépirodalmat, hanem szakirodalmat. Művészi gyakorlata esetében nagy erudícióval szervesül, arra képes, amire alkotóművészek ritkán: művészettörténeti értékű esszék készítője. Utolsó könyvében a reneszánsz és barokk kiemelkedő alkotói képei nyomán kitűnő parafrázisokat festett, s e mesterekről olyan mélységekkel teli esszéket írt, ami bizony már igazi felfedezés. Az a mesélőkedv, ami írásait jellemzi, egyben átítatja alkotóművészi munkásságát. Gátlástalan tudással lép át és vissza a realitás és a szürrealitás határain, s lesz mindez folyamatosan mindig „*Árkossy*”. Művei tűnhetnek lazának, oldottnak, de mindig mögöttük áll az éppen felhasznált technika legtudatosabb alkalmazása. S ha mégis ebben a gazdag eszköztárban a legfontosabb építőele-

FELEDY BALÁZS (1947) művészeti író. Legutóbbi könyve: *Nyerges Pál - A pannon festő* (Magyar Képek, 2014).

met keressük, akkor az a vonal. Festményeit is érett vonalkultúrája tartja kor-
dában, ad fegyelmet, rendet és sokféle grafikájában is a vonal teremőereje su-
gárzik át művein. Nála a vonal nem sóhaj, hanem óhaj. Óhaj a tökélyre, mely
szándék mindig a legjobb úton van a megvalósulás felé. Árkossy számára a vonal
- ceruzával, filccel, szénnel - és a vonal teremőereje olyan intenzív, amely min-
den szemlélőjét büvkörébe vonja. Mi lenne ez más, mint a vonal apoteózisa.

Ismerjük Árkossy Istvánt? Még mindig nem igazán, hiszen eddigi több mint
hetven évéből, annak nagyobbik felét Erdélyben élte, mint a kolozsvári refor-
mátus fiúkollégium igazgatójának fia, iskoláit ott végezte, s művésszé ott vált.
Ám most már a miénk (is), akár mint művész, akár mint művészeti író.

Árkossy István: Valaki arcképe (tus, 1985)

